

СТАНОВИЩЕ

ОТ

**ДОЦ. Д-Р ДЕНИЦА ГЕОРГИЕВА ТОПЧИЙСКА,
ДЕПАРТАМЕНТ „ПРАВО“, НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ,
член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“
по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за
културата (Политическа и електорална социология),
обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград
в ДВ. бр. 22 от 18.03.2022 г., съгласно Заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит
Рилски“ № 897/16.05.2022 г.**

Кандидат по конкурсната процедура: Гл. ас. д-р Петрана Грозданова Стойкова

I. Преподавателска и научно-изследователска дейност на кандидата

Гл. ас. д-р Петрана Стойкова е магистър по „Право“ и бакалавър по „Социология“ от ЮЗУ „Неофит Рилски“. През 2009 г. е придобила образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност 05.11.01 „Социология“.

С оглед изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му, кандидатът е представил доказателства относно изпълнението на критериите за заемане на академичната длъжност "доцент", включени в минималните национални изисквания по съответната специалност.

Представени са 2 научни публикации в научни издания, индексирани в базата данни Web of Science и 1 научна студия, публикувана в издание, индексирано в базата данни Scopus. Кандидатът е представил също така 16 статии и доклади, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове. Две от представените публикации са на английски език. Представени са доказателства за цитирания на публикации на кандидата, които надхвърлят критериите, заложиени в минималните национални изисквания.

Кандидатът е декларирал участието си е международен научен и образователен проект.

В ЮЗУ „Неофит Рилски“ гл. ас. д-р Петрана Стойкова преподава следните курсове: „Социология на културата“, „Социология на правото“, „Изборно право и избирателни системи“, „Метод на политическия анализ“, „Оценка на въздействието“. По дисциплините

„Политически идеи и институции“ и „Социология на образованието“ кандидатът води семинарни занятия.

II. Хабилитационен труд - монография

Като основен **хабилитационен труд** кандидатът е представил монография на тема **„Политическото представителство в България“**, която представлява цялостно и систематично изследване на проблематиката, свързаната с политическото представителство в демократичните политически системи и по-конкретно неговото проявление в съвременната политическа система на България. С помощта на задълбочен критичен анализ на основни понятия и концепции, като демокрация, народ и власт от гледна точка на политическата теория и социологията, както и чрез проучването на данни от авторитетни емпирични социологически изследвания, авторът си поставя за цел да вникне в същността и генезиса на актуалните проблеми, често определяни като криза на политическото представителство в България.

Представената монография се състои от увод, три глави и заключение и е в обем от 213 страници. Авторът е представил библиография от повече от 220 източника на български и чужд език, която е използвана за написването на монографичния труд.

В увода на представената монография д-р Стойкова формулира конкретни изследователски задачи, които включват критичен анализ на теорията за демокрацията, както и изследване на предпоставките за кризата на представителството в съвременното общество, като основно внимание се обръща на ролята на изборите в демократичния политически процес. Авторът си поставя за цел да анализира тази проблематика в контекста на българската демократична традиция и да очертае основните предизвикателства пред българското политическо представителство.

В първата глава авторът синтезирано, обективно и задълбочено представя основните ракурси в развитието на теорията за демокрацията, като съпоставя очакванията, заложили в понятието и ограниченията, с които е свързано тяхното осъществяване. Д-р Стойкова изследва проблематиката на представителната демокрация и насочва вниманието към академичната дискусия в социологията и политическата наука относно трудностите при дефинирането на понятието „народ“ като основен субект на демокрацията. Авторът поддържа тезата, че демокрацията в нейния чист вид не съществува, тъй като обективно чрез политическото представителство не може да се осигури управление на мнозинството в модерната епоха.

Във втората глава д-р Стойкова си поставя за цел потърси възможност за усъвършенстване на демократичните политически системи, с оглед на което дискутира въпроса за мястото на властта в съвременното общество, както и значението на изборителните

системи за формиране на политическото представителство. Проблематиката е представена чрез широк спектър от дискуссионни проблеми от гледна точка на социологията, политическите науки и правото.

В третата глава от монографията авторът анализира развитието на правната рамка на института на политическото представителство в Конституциите на България след 1878 г. и въвежда проблематиката, свързана с кризата на доверие в съвременната българска представителна демокрация. На тази основа д-р Стойкова предлага, дефинира и концептуализира преобладаващите модели на електорално поведение в България: ценностно-традиционен модел, партийно-идентификационен модел, социално-категориален модел, проблемно-ориентиран модел и криминален модел. Според автора тези модели представляват една „логическа систематизация на процеса на промяна на електоралното поведение в посока на нарастваща мобилност на вота и на изкривяване волята на избирателите“.

Д-р Стойкова също така задълбочено изследва развитието на политическата корупция, която определя като антиобществено явление, вредно за цялата обществена и държавна система. Авторът се позовава на множество социологически проучвания, чрез които анализира промените в обществените нагласи по отношение на този проблем в България. Д-р Стойкова посочва, че в резултат на политическата корупция се нарушават политическите права на гражданите, променят се негативно електоралните модели, които „изкривяват“ политическото представителство и намалява доверието към неговите основни структури – партии и парламент. В заключение авторът посочва, че намаляването на корупцията по високите етажи на властта е основна предпоставка за повишаване на политическата ангажираност и легитимиране на политическото управление.

Структурата на монографичния труд съответства на поставените изследователски задачи, като авторът систематично и последователно разглежда поставената проблематика и достига до заключения, които имат както теоретично, така и практическо приложение. Интерес представлява интердисциплинарния ракурс на изследването, като за него се използват източници от социологията, политическата теория и правото. Авторът умело използва познанията си в областта на правото и политическите науки, както и практическия си опит в електоралните социологически изследвания. Монографията съдържа научни приноси, които са оригинални за науката и показва задълбочената теоретична и практическа подготовка на кандидата в изследваната област.

III. Критични бележки и препоръки

Предвид сериозната, последователна и задълбочена научно-изследователска и преподавателска дейност на кандидата по конкурсната процедура, бих му препоръчала

разработването на учебно помагало, което да е в помощ на студенти и ученици в областта на политическата и електорална социология.

IV. Заключение

След прегледа на представената информация относно преподавателската и научно-изследователската дейност на кандидата по настоящата конкурсна процедура, може да се направи заключение, че са изпълнени всички изисквания на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „доцент“. С оглед на това, убедено изразявам подкрепата си и предлагам на уважаемото научно жури да избере гл. ас. д-р Петрана Стойкова за „доцент“ по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Политическа и електорална социология) в ЮЗУ “Н. Рилски“ – Благоевград.

10 юли 2022 г.

Член на научното жури:

Доц. д-р Деница Топчийска

ACADEMIC OPINION

by Assoc. Prof. Dr. Denitza Guerguieva Toptchiyska

Department of Law, New Bulgarian University

Member of the scientific jury for the competition procedure for selecting a candidate for the academic position “Associate Professor” in the professional field of higher education

3.1. Sociology, Anthropology and Cultural Sciences (Political and Electoral Sociology),

published by South-West University "Neofit Rilski", Blagoevgrad in Official Journal issue 22 of 18.03.2022 on the basis of the Order of the Rector of South-West University "Neofit

Rilski" No. 897/16.05.2022

Candidate under the competition procedure:

Chief Assistant Professor Petrana Grozdanova Stoykova, PhD

I. Teaching and research activity of the candidate

Chief Assistant Professor Petrana Stoykova, PhD, holds a Master's degree in "Law" and a Bachelor's degree in "Sociology" from South-West University "Neofit Rilski". In 2009, she acquired the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty 05.11.01 "Sociology".

In view of the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ZRASRB) and the national Regulation for its implementation (PPZRASRB), the candidate has submitted evidence regarding the fulfilment of the criteria for occupying the academic position of "Associate Professor", included in the minimum national requirements for the relevant professional field of higher education.

The candidate presented 2 scientific publications in scientific journals indexed in the database Web of Science and 1 scientific study published in a scientific journal indexed in the database Scopus. The candidate has also submitted 16 articles and reports published in non-refereed peer-reviewed journals or published in edited collective volumes. Two of the presented publications are in English. Evidence of citations of the applicant's publications is provided. The number of citations exceeds the minimum national requirements.

The candidate has declared her participation in an international scientific and educational project.

In the South-West University "Neofit Rilski" Petrana Stoikova teaches the following courses: "Sociology of Culture", "Sociology of Law", "Electoral Law and Electoral Systems", "Method of Political Analysis", "Impact Assessment". In the disciplines "Political Ideas and Institutions" and "Sociology of Education", the candidate presents the seminars.

II. Habilitation work – monographic book

As the main habilitation work, the candidate presents the monographic book "**Political representation in Bulgaria**", which is a comprehensive and systematic study of the issues related to political representation in democratic political systems and, more specifically, its manifestation in the modern political system of Bulgaria. Through an in-depth critical analysis of basic concepts such as democracy, people and power from the point of view of political theory and sociology, as well as by examining data from authoritative empirical sociological studies, the author aims to analyse the nature and genesis of current problems, often defined as a crisis of political representation in Bulgaria.

The presented monographic book consists of an introduction, three chapters and a conclusion and is 204 pages long. The author has presented a bibliography of more than 220 sources in Bulgarian and foreign languages, which was used to write the monographic work.

In the introduction to the presented monograph, Dr. Stoikova formulates specific research tasks, including a critical analysis of the theory of democracy, as well as a study of the prerequisites for the crisis of representation in modern society, with a focus on the role of elections in the democratic political process. The author aims to analyse these problems in the context of the Bulgarian democratic tradition and outline the main challenges facing the Bulgarian political representation.

In the first chapter, the author concisely, objectively and thoroughly presents the main perspectives in the development of the theory of democracy, comparing the expectations embedded in the concept and the limitations with which its implementation is associated. Dr. Stoikova explores the problematic of representative democracy and directs attention to the academic discussion in sociology and political science regarding the difficulties in defining the concept of "people" as the main subject of democracy. The author maintains the thesis that democracy in its pure form does not exist, since objectively through political representation majority rule cannot be ensured in the modern era.

In the second chapter, Dr. Stoikova sets herself the goal of looking for a mechanism to improve democratic political systems, in view of which she discusses the question of the role of power in modern society, as well as the importance of electoral systems for the formation of political

representation. The problematic is presented through a wide range of discussion problems from the point of view of sociology, political science and law.

In the third chapter of the monograph, the author analyzes the development of the legal framework of the institute of political representation in the Constitutions of Bulgaria after 1878 and introduces the issues related to the crisis of confidence in the modern Bulgarian representative democracy. On this basis, Dr. Stoikova proposes, defines and conceptualizes the prevailing models of electoral behavior in Bulgaria: value-traditional model, party-identification model, social-categorical model, problem-oriented model and criminal model. According to the author, these models represent a "logical systematization of the process of changing electoral behavior in the direction of increasing vote mobility and distorting the will of voters."

Dr. Stoikova also thoroughly researches the development of political corruption, which she defines as an anti-social phenomenon harmful to the entire public and state system. The author refers to numerous sociological surveys, through which she analyses the changes in public attitudes regarding this problem in Bulgaria. Dr. Stoikova points out that as a result of political corruption, the political rights of citizens are violated, electoral models change negatively, which "distorts" political representation and reduces trust in its main structures - parties and parliament. In conclusion, the author points out that the reduction of corruption at the highest levels of power is a basic prerequisite for increasing political engagement and legitimizing political governance.

The structure of the monographic book corresponds to the research tasks initially set, which the author systematically and consistently examines and reaches conclusions that have both theoretical and practical application. Of high interest is the interdisciplinary perspective of the research, using sources from sociology, political theory and law. The author skilfully uses her knowledge in the field of law and political science, as well as her practical experience in electoral sociological research. The monographic work contains scientific contributions that are original to science and shows the candidate's in-depth theoretical and practical knowledge in the researched field.

III. Critical comments and recommendations

Given the serious, consistent and in-depth research and teaching activity of the candidate under the current competition procedure, I would recommend her to develop a teaching material (manual) that would help students at the university and school level in the field of political and electoral sociology.

IV. Conclusion

After reviewing the information presented regarding the candidate's teaching and research activities under the current competition procedure, it can be concluded that all the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ZRASRB) and the national Regulation for its implementation (PPZRASRB) for occupying the academic position of "Associate Professor" have been met. In view of this, I confidently express my support and propose to the respected scientific jury Chief Assistant Professor Petrana Stoykova, Ph.D. for the academic position of Associate Professor at South-West University "Neofit Rilski" in the professional field of higher education: 3.1. Sociology, Anthropology and Cultural Sciences (Political and Electoral Sociology).

July 10, 2022

Sofia

Member of the scientific jury:

Assoc. Prof. Dr. Denitza Toptchiyska